

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Lenky Kaniové a soudců Ivo Pospíšila a Michala Bobka v právní věci žalobců: a) L. Š. a b) D. Š., oba zastoupeni advokátem Mgr. Lukášem Votrubou, se sídlem Moskevská 637/6, Liberec, proti žalovanému: **Krajský úřad Libereckého kraje**, se sídlem U Jezu 642/2a, Liberec, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 8. 4. 2024, č. j. KÚLK 30033/2024-OSŘ, v řízení o kasační stížnosti žalobců proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočka Liberec, ze dne 3. 7. 2024, č. j. 59 A 20/2024 - 39,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Žalobci **nemají** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává.**

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Podanou žalobou se žalobci domáhali zrušení shora označeného rozhodnutí žalovaného, kterým správní orgán druhého stupně změnil prvostupňové rozhodnutí Městského úřadu Mimoň tak, že zamítl žádost o vydání dodatečného stavebního povolení části stavby betonového oplocení.

[2] Tomu se žalobci bránili žalobou u Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci, který ji však shora označeným usnesením jako opožděnou odmítl podle § 46

odst. 1 písm. b) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), ve znění pozdějších předpisů.

[3] Soud uvedl, že lhůta pro podání žaloby v souzené věci uplynula dne 10. 6. 2024, o čemž není sporu. Stejně tak není sporné, že žaloba byla soudu doručena dne 18. 6. 2024 prostřednictvím datové schránky zástupce žalobců. Ten však uvedl, že žalobu podal již dne 28. 5. 2024 ve 12:07 hodin prostřednictvím e-mailu na elektronickou podatelnu liberecké pobočky Krajského soudu v Ústí nad Labem; tomu však dle šetření soudu doručena nebyla.

[4] Soud zjistil, že e-mailové podání odeslané dne 28. 5. 2024, nebylo doručeno z technických důvodů, protože přesahovalo maximální povolenou velikost 20 MB (resp. 10 MB). Zatímco e-mailová komunikace představuje moderní způsob doručování, existují na její kapacitu omezení. Zástupce žalobců byl obeznámen s technickými požadavky a limity pro podání prostřednictvím elektronické pošty, které jsou zveřejněny na webových stránkách soudu, včetně toho, že maximální velikost přijatelných e-mailů je 10 MB. Navíc měl zástupce žalobců možnost využít spolehlivější systém datových schránek, což však neučinil.

[5] Soud uzavřel, že zástupce žalobců nevyužil dostupné prostředky k zajištění včasného doručení žaloby, neboť následně ani nereagoval na absenci potvrzení o doručení e-mailu před uplynutím lhůty k podání žaloby. Podání bylo nakonec doručeno až 18. 6. 2024 prostřednictvím datové schránky, což bylo po uplynutí zákonné lhůty. Z těchto důvodů soud žalobu odmítl jako opožděnou, přičemž nešlo o technický problém na straně soudu, ale o neadekvátní postup zástupce žalobců při podání žaloby.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalované

[6] Proti rozsudku krajského soudu podali žalobci (stěžovatelé) kasační stížnost.

[7] V ní předně namítli, že jejich žaloba byla včasně podána, protože byla odeslána 28. 5. 2024 z e-mailové adresy právního zástupce s elektronicky zaručeným podpisem, což potvrzují logy ze systému Microsoft 365. Žaloba byla odeslána v dostatečném předstihu před posledním dnem lhůty (10. 6. 2024). Krajský soud však žalobu odmítl s odůvodněním, že byla doručena opožděně, údajně až 18. 6. 2024, protože její velikost překročila limit 20 MB, což zabránilo jejímu přijetí e-mailovým systémem Ministerstva spravedlnosti.

[8] Žalobci nesouhlasí s tímto rozhodnutím a argumentují, že stát, který provozuje elektronickou podatelnu soudů, by měl zajistit, aby všechny zprávy byly doručeny, nebo alespoň informovat odesílatele o nemožnosti doručení. Odpovědnost za nedoručení způsobené technickými bariérami na straně státu nemůže být přenášena na odesílatele. Dále uvedli, že doručení na první server Ministerstva spravedlnosti by mělo být považováno za okamžik doručení do dispozice soudu. V této souvislosti též uvedli, že informace na stránkách soudů o maximální přípustné velikosti e-mailového podání je zcela bez právního významu, přičemž na stránkách soudu uvedené informace jsou rovněž částečně neaktuální.

[9] Krajský soud se ve svém rozhodnutí opíral o stanovisko Ústavního soudu ze dne 7. 9. 2021, sp. zn. Pl. ÚS-st. 53/21, které se týkalo případů, ve kterých e-maily byly odesílány

pokračování

na poslední chvíli. Stěžovatelé však poukázali na to, že toto stanovisko není na jejich případ plně použitelné, neboť e-mailovou zprávu odeslali s dostatečným předstihem a ta byla doručena na server Ministerstva spravedlnosti; kvůli technickým bariérám nastaveným státem nebyla však doručena soudu. Podle nich by měl být preferován přístup k věcnému projednání žaloby před jejím formálním odmítnutím.

[10] Stěžovatelé rovněž zpochybnili závěr krajského soudu o tom, že odeslaný email s žalobou měl 27 MB, naopak uvedli, že součtem velikostí jednotlivých souborů je seznatelné, že jeho velikost byla cca 19 MB.

[11] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti souhlasil s postupem soudu, který považuje za správný a zákonný.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[12] Soud nejprve ověřil splnění zákonných podmínek řízení o kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“) přípustná. Poté přezkoumal důvodnost kasační stížnosti v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s. v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a dospěl k závěru, že **není** důvodná.

[13] Nejvyšší správní soud předně připomíná, že je-li napadeno usnesení krajského soudu o odmítnutí návrhu, lze uplatnit jen důvod podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., tedy nezákonnost rozhodnutí o odmítnutí návrhu nebo o zastavení řízení. Ostatní důvody podřaditelné pod § 103 odst. 1 písm. a) až d) s. ř. s. totiž důvod podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. konzumuje (srov. rozsudek ze dne 21. 4. 2005, č. j. 3 Azs 33/2004-98, č. 625/2005 Sb. NSS, obdobně novější ze dne 19. 1. 2023, č. j. 7 As 279/2022-36, odst. [12] a tam citovanou judikaturu, nebo ze dne 15. 2. 2024, č. j. 9 As 19/2024-33, odst. [18]). Přestože v projednávané věci stěžovatelé v kasační stížnosti označili kasační důvody podle § 103 odst. 1 písm. a) a e), obsahově kasační stížnost směřuje jen a pouze do odmítnutí žaloby, neboť stěžovatelé nesouhlasí s tím, jak krajský soud posoudil včasnost jeho žaloby.

[14] Kasační soud se předně zabýval námitkou nepřezkoumatelnosti, tu však neshledal důvodnou. Jedná se o srozumitelné a řádně odůvodněné rozhodnutí, ze kterého je zřejmé, proč soud žalobu odmítl. Nepřezkoumatelnost nelze vnímat jako subjektivní představu o tom, jak měl soud o podané žalobě rozhodnout. Jde o objektivní překážku, která by Nejvyššímu správnímu soudu bránila závěry krajského soudu řádně přezkoumat. Taková situace v daném případě nenastala.

[15] Podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod se každý může domáhat stanoveným postupem svého práva u nezávislého a nestranného soudu. Podle odst. 2 stejného ustanovení se každý, kdo tvrdí, že byl na svých právech zkrácen rozhodnutím orgánu veřejné správy, může obrátit na soud, aby přezkoumal zákonnost takového rozhodnutí. Z právě citovaných ustanovení se tedy podává, že každému je zaručeno právo na soudní ochranu, jehož obsahem je (1.) právo podat příslušný procesní prostředek soudu stanoveným způsobem, a (2.) povinnost soudu se tímto procesním prostředkem

odpovídajícím způsobem zabývat. Neučiní-li tak soud, dopustí se protiústavního odepření přístupu k soudu (*denegatio iustitiae*).

[16] Podle § 72 odst. 1 s. ř. s. lze žalobu *podat do dvou měsíců poté, kdy rozhodnutí bylo žalobci oznámeno doručením písemného vyhotovení nebo jiným zákonem stanoveným způsobem, nestanoví-li zvláštní zákon lhůtu jinou.*

[17] Podle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s. *soud usnesením odmítne návrh, jestliže [...] byl podán předčasně nebo opožděně.*

[18] Podstatou argumentace stěžovatelů je, že nesouhlasí s posouzením krajského soudu stran opožděnosti jejich žalobního návrhu.

[19] Právo na přístup k soudu není absolutní a podléhá některým zákonným omezením; žádné z těchto omezení nesmí být nepřiměřené a nesmí narušovat podstatu chráněného základního práva. Z hlediska ochrany základních práv je nezbytné, aby jednotlivé podmínky, za nichž se lze soudní ochrany domáhat, sledovaly legitimní cíl a byly vůči tomuto cíli přiměřené. Předpisy provádějící čl. 36 odst. 1 a 4 Listiny musí soudy interpretovat a aplikovat tak, aby na účastníky řízení nebyly kladeny nepřiměřené, tj. nad rámec smyslu a účelu právní úpravy jdoucí požadavky, a nebylo tím fakticky bráněno realizaci práva na soudní ochranu. Přepjatý formalismus (či "procesní cynismus") v postupu soudů je v rozporu s požadavkem zajištění efektivního a faktického přístupu k soudu [viz body 27-31 stanoviska pléna sp. zn. Pl. ÚS-st. 53/21 ze dne 7. 9. 2021 (402/2021 Sb.)],

[20] Se stěžovateli nelze souhlasit v tom, že na nyní posuzovanou věc nedopadají závěry pléna sp. zn. Pl. ÚS-st. 53/21, neboť jakkoliv se tam posuzovaná věc od té nyní řešené částečně liší, Ústavní soud se zabýval otázkou včasnosti elektronického podání obecně a tyto závěry se plně uplatní i zde (ostatně sami stěžovatelé na tento nálezh ve své kasační stížnosti odkazují). Kasační soud se proto plně ztotožňuje s postupem krajského soudu, který na uvedený nálezh odkázal. Dle Ústavního soudu „*včasnost elektronického podání učiněného prostřednictvím e-mailu je třeba posuzovat podle okamžiku, kdy podání dojde soudu, nikoliv podle okamžiku, kdy je podatelem odesláno. Za okamžik, kdy je podání řádně učiněno, se považuje okamžik, kdy se e-mailová zpráva dostane do dispozice soudu; pro posouzení včasnosti podání není relevantní, kdy se s ním soud fakticky seznámil.*“ Ústavní soud v odůvodnění tohoto svého plenárního stanoviska uvedl, že: „*Požadavek posuzování včasnosti e-mailového podání k okamžiku jeho předání soudu je přiměřený proto, že účastníci řízení mají k dispozici více způsobů podání, jakými mohou své podání soudu zaslat. Každý ze zákonem předvídaných způsobů podání má přitom své přednosti i nevýhody z hlediska rychlosti, dostupnosti či spolehlivosti. Zvolí-li účastníci řízení, či dokonce jejich profesionální zástupci – advokáti, kteří mohou pohodlně využít dobře fungující systém datových schránek, k podání služby provozovatelů e-mailových serverů, jejichž kvalita není zákonem garantována, je přiměřené, aby v souladu se zásadou *vigilantibus iura scripta sunt* nesli následky případných technických problémů těchto provozovatelů. Prohlubující se elektronizace justice nemůže vést k absolutizaci práva na přístup k soudu bez ohledu na podstatné rozdíly odlišných způsobů podání. Nezaručuje-li zákonná úprava odpovídající kvalitu podání prostřednictvím e-mailu, zachování lhůty spojené pouze s okamžikem odeslání e-mailu by vedlo k ohrožení řádného výkonu spravedlnosti.*“ Ústavní soud rovněž dodal, že pouze technické poruchy na straně serverů, za něž odpovídá stát, mohou

pokračování

v konkrétním prokázaném případě vyloučit aplikaci pravidla o učinění mailového podání teprve okamžikem, kdy takové podání dojde do dispozice soudu (viz body 71-74 nálezu).

[21] Na výše uvedenou judikaturu odkázal Ústavní soud též v nálezu sp. zn. II. ÚS 2610/23, ze dne 14. 2. 2024, a nálezu sp. zn. I. ÚS 2489/23, z téhož dne, a citoval z něj, že „*prokáže-li se v dostatečné míře, že e-mailové podání nebylo předáno soudu včas z důvodů technických závad způsobených na straně provozovatele e-mailového serveru Ministerstva spravedlnosti (či soudu), které účastník řízení zároveň nemohl předvídat, nelze takovou skutečnost přičítat k tíži účastníka řízení a příslušné podání nelze odmítnout jako opožděné.*“ Ústavní soud v odkazovaných věcech dále uvedl, že tyto závěry se uplatní též v situaci, ve které nebylo podání – jinak včasné – soudu předáno vůbec; tato skutečnost totiž nemůže vést k rozhodnutí, které účastníkovi řízení znemožní přístup k soudu. Jakkoliv si proto v konkrétním případě soud nemusí být vůbec vědom technických problémů při doručování e-mailu, podstatné je z ústavněprávního hlediska, že postupoval-li účastník řízení „stanoveným postupem“ podle čl. 36 odst. 1 Listiny, není možné mu klást k tíži. Objektivně vzniklé pochybení – lhostejno, zda vzniklo na straně ministerstva, anebo u soudu. O takovou situaci se však v nyní souzené věci nejedná; zástupce stěžovatelů totiž nerespektoval veřejně přístupnou a řádně zveřejněnou informaci na stránkách soudu o technických omezeních (zde velikosti přijatých zpráv), kterým elektronické podatelny soudu z provozních důvodů podléhají.

[22] Též ve věci řešené v usnesení ze dne 10. 10. 2023, sp. zn. I. ÚS 1757/23, Ústavní soud odkázal na výše citovaný nálezu sp. zn. Pl. ÚS-st. 53/21 a zdůraznil, že stěžovatel byl advokátem, a jako odborník (profesionál) je proto povinen jednat s odbornou péčí. Poté, co stěžovatel zaslal vrchnímu soudu své podání, měl od vrchního soudu obdržet potvrzení, že podání bylo soudu doručeno, včetně uvedení data a času doručení dokumentu s uvedením hodiny a minuty, popřípadě i sekundy, jak plyne z § 4 odst. 8 písm. a) vyhlášky č. 259/2012 Sb., o podrobnostech výkonu spisové služby. Stěžovatel proto již následující den věděl, že se jeho stížnost nedostala do dispozice soudu ve lhůtě. Tyto závěry lze využít i v nyní řešené věci; nelze pominout, že podatelem žaloby byl i nyní advokát (zastupující stěžovatele), který byl povinen jednat s odbornou péčí; v případě absence potvrzující zprávy o doručení jeho podání tedy měl v následujících dnech využít systému datových schránek, resp. se o osudu e-mailového podání informovat na soudu, což však učinil až po téměř dvou týdnech a po uplynutí lhůty pro podání žaloby (viz bod 25 tohoto rozsudku). Naopak soud ani nemůže z povahy věci informovat podatele o nedoručení podání, které mu nedošlo.

[23] Kasační soud plně odkazuje na závěry Ústavního soudu uvedených ve výše uvedeném usnesení sp. zn. I. ÚS 1757/23, že zásad práva na soudní ochranu (čl. 36 odst. 1 Listiny a čl. 6 odst. 1 Úmluvy) se nemůže dovolávat ten účastník řízení, jemuž se nedostalo meritorního přezkumu jím napadeného rozhodnutí pro příčiny mající původ v jeho nedostatečné procesní (profesní) obezřetnosti (srov. usnesení sp. zn. I. ÚS 3075/21 ze dne 29. 3. 2022, bod 25).

[24] V této souvislosti krajský soud zcela přiléhavě uvádí, že má na svých webových stránkách uveřejněny informace o příjmu elektronických podání. Zde jednak upozorňuje na nespolehlivost mailové komunikace, deklaruje datové formáty, v nichž lze podání učinit,

uvádí, že maximální velikost soudem přijímaného e-mailu je 10 MB, a s ohledem na relevantní právní úpravu poučuje podatele, že v souladu s § 4 odst. 8 vyhlášky č. 259/2012 Sb., o podrobnostech výkonu spisové služby, budou v případě úspěšného přijetí mailového podání soudem o tomto informováni jím soudem zaslánou potvrzující mailovou zprávou, která přijde obratem, nejpozději do 3 dnů. V souvislosti s tím jsou podatelé poučováni, že neobdrží-li zprávu potvrzující doručení jejich mailového podání, mají se obrátit na soud. Obdobně kasační soud na svých webových stránkách informuje o maximální možné velikosti e-mailového podání a rovněž, že „*doručení datové zprávy zasláné na elektronickou adresu NSS se odesílateli potvrzuje. Pokud potvrzení doručení datové zprávy odesílateli nedojde, zpráva nebyla na NSS doručena*“. Doručení potvrzení o přijetí e-mailového podání soudem přitom stěžovatelé netvrdí. V nyní souzené věci zástupce žalobců údajně zaslal žalobu e-mailem již 28. 5. 2024, přičemž o jejím osudu se na soudu informoval až dne 12. 6. 2024, tj. po 13 dnech a rovněž dva dny po uběhnutí lhůty k podání žaloby.

[25] Stěžovatelé dále namítají, že je (resp. jejich zástupce) nelze činit odpovědnými za technické vybavení státu, resp. nastavení serverů ministerstva. Za jakoukoliv činnost ministerstva, podatelny soudu nebo soudu samotného stěžovatelům žádná odpovědnost přičítána není. Odpovědní jsou však za volbu komunikačního prostředku, který zvolili. V nyní souzené věci přitom není rozhodné, že dle informací uvedených na stránkách soudu je maximální velikost e-mailového podání toliko 10 MB, zatímco jiné soudy uvádějí hodnotu 20 MB; hranici 20 MB přitom shodně uvádí též Ministerstvo spravedlnosti, provozující (resp. spravující) e-mailové servery. Ze stěžovateli předloženého logu o původní emailové zprávě ze dne 28. 5. 2024 jednoznačně vyplývá, že toto podání mělo velikost více než 27 MB, tedy i hranici 20 MB přesahující skoro o polovinu. Právě velikost emailové zprávy je skutečností, která způsobila nedoručení žaloby do dispozice krajského soudu. Kasační soud přitom ve smyslu shora citovaných závěrů Ústavního soudu souhlasí s krajským soudem, že za takovéto situace je nedoručení žaloby zodpovědností účastníků řízení (resp. právního zástupce podávajícího žalobu), nikoliv přepjatým formalismem (či "procesním cynismem") před kterým varuje Ústavní soud ve své judikatuře. Naopak technické omezení v podobě omezení velikosti přijímaných zpráv skrze e-mailovou adresu podatelny soudu (při existenci jiných možných způsobů pro učinění potřebného podání, resp. úkonu) považuje kasační soud za zcela legitimní; stejně tak je třeba upozornit, že e-mailové adresy podatelny jsou omezeny nejenom co to velikosti přijatých zpráv, ale též co do možnosti přijatých formátů zpráv a jednotlivých příloh (viz kupříkladu informace podatelny dostupné na webových stránkách Nejvyššího správního soudu). Kasační soud zde opakovaně uvádí, že technická omezení pro e-mailová podání doručována na adresu podatelny soudu jsou řádně zveřejněna a podatelé o nich srozumitelně a jasně poučeni. V rozporu s tímto poučením a za situace, ve které neobdržel žádné potvrzení o doručení se však právní zástupce stěžovatelů o osudu jím zasláného podání informoval až po téměř dvou týdnech, kdy již lhůta pro podání žaloby uplynula.

[26] Samotnou velikost elektronického podání se pokusili stěžovatelé zpochybnit v kasační stížnosti, kde uvedli, že ze součtu velikostí jednotlivých příloh je seznatelné, že podání nemělo velikost 27 MB, ale pouze 19 MB. Tuto úvahu však kasační soud považuje za chybnou. Předně je třeba zdůraznit, že to byl sami stěžovatelé, kteří předložili soudu uvedený log ze systému, prokazující odeslání emailové zprávy včetně všech náležitostí; je zde uveden nejenom adresát, datum, ale též velikost této zprávy (viz čísla listu 24 až 27 spisu

pokračování

krajského soudu). Stěžovatelé rovněž přehlíží, že emailové podání není tvořeno pouze přílohami, ale rovněž textem podání – včetně mezer, elektronickým podpisem apod; celkovou velikost emailového podání tak nelze dovozovat z pouhého součtu velikostí jednotlivých příloh. Kasační soud přitom nepřehlédl, že tvrzená velikost jednotlivých příloh přitom ze snímku odesílané zprávy ani nevyplývá (viz č. l. 21 soudního spisu). Nerozhodná je rovněž skutečnost, že se následně (po uplynutí lhůty k podání žaloby) podařilo celé emailové podání doručit na e-mailovou adresu soudní úřednice. Nastavení velikostního omezení pro jednotlivé zprávy je totiž pravděpodobně různé pro jednotlivé emailové schránky, což je zcela legitimní a v kontextu nyní posuzované věci doručení žaloby soudní úřednici po uplynutí lhůty pro podání žaloby zcela irelevantní.

[27] Stěžovatelé ve své kasační stížnosti též odkázali na bod 68 nálezu sp. zn. Pl. ÚS-st. 53/21 a uvedli, že za okamžik „dojiti“ je nutno dle Ústavního soudu považovat detekci již na prvním serveru Ministerstva spravedlnosti. Tento závěr Ústavního soudu však stěžovatelé vytrhli ze svého kontextu (ostatně viz shora), neboť v tomto bodě se soud toliko zabýval otázkou stanovení okamžiku dojití ve vztahu k „faktickému seznámení“ soudu s konkrétním podáním účastníka řízení. Zde není sporné, že nerozhoduje okamžik faktického předání e-mailového podání oprávněným zaměstnancům soudu, ale je určující okamžik doručení podání na prvotní e-mailový server Ministerstva spravedlnosti. Nijak však nedopadá na situaci, ve které učinění podání, byť doručené na server ministerstva, není možné z technických důvodů dále zpracovat.

IV. Závěr a náklady řízení

[28] Nejvyšší správní soud neshledal námitky stěžovatelů důvodnými. Jelikož v řízení nevyšly najevo ani žádné vady, k nimž musí soud přihlížet z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

[29] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatelé nemají právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť ve věci neměli úspěch. Žalovanému žádné náklady nad rámec jeho úřední činnosti nevznikly, a proto mu soud náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznal.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 17. září 2024

Lenka Kaniová
předsedkyně senátu